

Dobrý den, všechny vás moc zdravím :-))))

Doufám, že jste všichni zdraví, v pořádku a spokojení.

Tento týden zahájíme dobu předhusitskou, zjistíme jaké byly mezi lidmi vztahy a seznámíme se s Janem Husem. :-))

Úkoly na tento týden:

1. přečíst prezentaci
2. podívat se na videa
3. vytisknout nebo opsat zápis -doba předhusitská – na každé straně máte uvedeno co Jan Hus
4. cvičení na konci prezentace – poslat

Moc se mi líbí jak vypracováváte zadání, vidím jak moc se snažíte a máte vesměs správně.

Myslím stále na vás a fandím a přeju hodně energie a k tomu radostnou náladu

DOBA PŘEDHUSITSKÁ 1380 - 1410

JAN HUS

Společnost byla rozdělena do několika společenských tříd.

Koncem 14. st. se v Evropě začalo schylovat ke krizi ve společnosti, která vznikla z několika příčin

Rozdělení společnosti vrcholného feudalismu

- feudálové - bohatí, páni (vlastní vesnice, staví hrady)
- církev - ovlivňuje život člověka (křest, svatba, pohřeb)
  - hromadí majetek,
  - desátek
  - odpustky
- kláštery - střediska vzdělanosti, latina, Vyšší Brod, Zlatá Koruna
- města - patriciové, řemeslníci - tovaryši, učni
  - chudina - nádeníci, tuláci, žebráci
- vesnice - sedláci
  - venkovská chudina (podruzi, čeledínové, děvečky, nádeníci)

Příčiny společenské krize v Evropě:

- › hospodářská stagnace
- › rozpory ve společnosti - panovník x vysoká šlechta x nízká šlechta, sedláci x bezzemci, městský patriciát x mistři x chudina, všichni x církvi
- › růst bohatství církve (až 1/3 pozemků, nedělitelnost majetku, množství poplatků), rostoucí nevzdělanost kněží, možnost koupení církevního úřadu, okázalý přepych = rozpor s Biblií a posláním církve - roste kritika = úsilí o reformu

Opsat jen tab za vlády....

SITUACE V ZEMI ZA VLÁDY VÁCLAVA IV.

Václav IV. byl slabý panovník.

Šlechta se ho přestala obávat a začala si panovat podle své vůle.

Přední šlechtici si dokonce dovolili uvěznit i samotného krále.

Poddaní byli stále více utiskováni.

Sílili spory i mezi šlechtou.

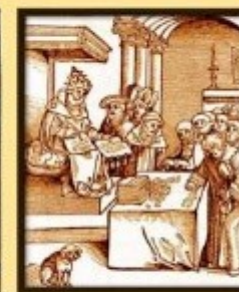
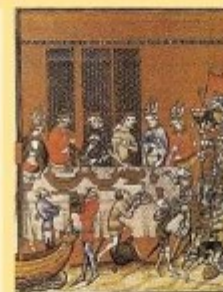
Zemi postihl mor.

za vlády krále Václava IV.

- Václav IV. slabý král

- země v úpadku
- šlechta bohatne
- utiskuje ještě víc poddané

- církev si žije v přepychu
- prodává odpustky
- nespokojenost lidu

Morová epidemie

- vysoce nakažlivé onemocnění s prudkým průběhem
- původcem bakterie *Yersinia pestis*
- přenašečem je sající **blecha**, parazitující na některých druzích hlodavců, hlavně na **krysách**
- lze se nakazit též kontaktem s nemocným člověkem

obr. 1

<https://edu.ceskatelevize.cz/klatba-nad-janem-husem-5e4421d1e173fa6cb524a838>

<https://edu.ceskatelevize.cz/koncil-v-kostnici-5e44194617fa7870610ed570>

<https://edu.ceskatelevize.cz/koncil-v-kostnici-a-zmena-v-pristupu-k-janu-husovi-5e44194617fa7870610ed570>

Opsat šedou ,hnědou jen jména

počátek kritiky církve

- Zhoršení sociálních poměrů poddaných
- Růst rozdílů různých oblastí Evropy
- Růst sociální diferenciace
  - šlechta X poddani
  - městský patriciát X chudina
  - sedlák X bezzemek

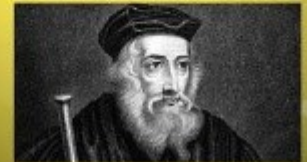
Reforma

Kritici církve - reformátoři

- reformovat - napravit
- Jan Viklef - Anglie, ovlivnil Evropu (Husa)
  - kněží by měli žít v chudobě
- Matěj z Janova - vystupuje proti bohatství církve, chce nápravu
- Jan Milíč z Kroměříže - kázal proti rozmařilosti bohatých

Kritici církve:

- › Jan Viklef – Angličan, přeložil Bibli do angličtiny : papež není božský, proti odpustkům, proti uctívání obrazů, církev má žít v chudobě, nevládnout, ale sloužit lidem (jeho myšlenky do Čech přinesli studenti a Václavova sestra, která byla anglickou královnou)

<https://edu.ceskatelevize.cz/jan-hus-a-odpustky-5e4421cfe173fa6cb524a819>

<https://edu.ceskatelevize.cz/jan-hus-pred-koncilem-5e4421d1e173fa6cb524a830>

[ceskatelevize.cz/posledni-chvile-jana-husa-pred-popravou-a-jeho-odkaz-5e44194617fa7870610ed57d](https://edu.ceskatelevize.cz/posledni-chvile-jana-husa-pred-popravou-a-jeho-odkaz-5e44194617fa7870610ed57d)

<https://edu.ceskatelevize.cz/posledni-chvile-jana-husa-pred-popravou-a-jeho-odkaz-5e44194617fa7870610ed57d>

JAN HUS

1371- 1415

- narodil se asi r. 1371 v jihočeském Husinci u Prachatic
- pocházel z chudé, početné poddanské rodiny
- základní vzdělání získal na prestižní škole v Prachaticích (navštěvoval ji i Žižka)
- prozradil na sebe, že byl obyčejný mladík, typický žák darebák, miloval recesi, vášnivé diskuze, posezení u džbánu piva, zábavy a pitky po nocích
- jít do Prahy studovat na univerzitu ho motivovalo dobré bydlo, představoval si, jak bude žít v přepychu, plných stolů, nosit roucho být vzácný lidem – kněz
- Zatím ale žil chudě – o chlebě a hrachu, družným, přátelským životem, hrál šachy
- zřejmě byl menší zavalitější postavy
- 1393 – bakalářem svobodných umění na artistické fakultě (filos.)
- 1396 – dokončil studium, promován mistrem
- Studoval i na teologické fak., stal se bakalářem, ale ne doktorem
- 1400 - vysvěcen na kněze
- 1402 – několik měsíců rektorem univ.
- - začal kazatelskou dráhu v kostele sv. Martina, pak Betlémské kapli
- jako vysokoškolský posluchač učinil následující poznatek-slyšel řeči mistrů o pokoře, trpělivosti, chudobě...mluvili jakoby ty ctnosti plnili, ale ve skutečích nic nenalezl – srážka ideálů s realitou, rozpor světa jaký by měl být a tím, jaký skutečně byl
- Hus začíná měnit žebříček hodnot, trápí ho svět zlořádů a nespravedlnosti
- Hledá pravdu v boží moudrosti, trvalo mu to 10 let, než našel svou cestu

- studoval spisy Oxfordského učence Johna Viklefa, přejal jeho myšlenky, ztoožnil se s nimi a začal je kázat
- v Čechách v tu dobu vrcholí už 9 let občanská válka, Lucemburkové si mezi sebou vyřizují účty, Václav je labilní, pyšná šlechta taktéž, vypalují si vesnice., je krize ekonomická i politická, bída, špína, beznaděj, bohatství se hromadilo v církevních institucích, všude rozklad
- Hus měl pro hlásání a kázání příznivé okolnosti- Václav avignonského papeže neuznával a na římského měl zlost, že ho zbavil trůnu a dosadil Zikmunda a navíc arcibiskupem se stal králův stoupenec rytířských ctností, Husa bránil, chránil a přátelili se
- 1409 Václav podepsal Kutnohorský dekret
  - Skončilo přátelství s arcibiskupem – je ohrožena jeho pozice
- 1412 vyhlásil papež nad Prahou klatbu – nesměly zde být vykonávány náboj. obřady
  - Hus opustil Prahu
- kázal na Kozím Hrádku u Táboru
  - 1414 v Sezimově Ústí
    - Na hradě Krakovci
- na 11/1414 byl do Kostnice svolán koncil, kde se mělo řešit schizma
  - Na jaře papež vyzval Václava, aby Husa zničil, jinak hrozil mezinárodní křížovou výpravou
  - Hus požádal Zikmunda a ochranný glejt a vydal se na koncil
- v Kostnici byl podrobován výslechům, neměl možnost se obhajovat, zradili ho vlastní Češi
  - 8 měsíců trval proces, věznili ho v kobce dominik. kláštera na ostrůvku v Bodamu- byla zima, občas sněžilo, pod okny tekla smradlavá stoka, nastydl, dostal těžký průjem, žlučnické kameny, zánět dásní – nechali ho trpět
  - Zikmund sice přijel, ale nechal ho na pospas osudu
  - V Kostnici nastal chaos, uprchl tajně papež, Hus byl jeho vězněm, měl být propuštěn, ale Zikmund ho nechal převést do věže hradu kostnického biskupa, přikován na ruku i nohou, v horečkách a kolikách
  - Za Husa se přimlouval Václav, poslal za ním Jeronýma Pražského, ale ten byl zadržen a za rok upálen

- na začátku 6 byl na něho vyvíjen nátlak, aby učení odvolal, Hus odmítl
- rozhodli: budiž tedy zničeno tělo hříchu – konal se obřad odsvěcení – oblečen do bílého roucha, ornátu a štóly, vzal do rukou kalich, biskupové ho nahlas proklínali a roucha odňali, nasadili papírovou korunu a předali biřicům
- kacířskou hranici postavili na mrchovišti, po upálení rozdrtili kosti, popel hodili do Rýna, všechno po něm zlikvidovali-

Později zde byl zbudován kapucínský klášter a 1862 na místě postaven bludný balvan

Husova díla

- ♦ **O církvi** (1413)
- ♦ **Výklad Viery, Desatera a Páteře** (1412)
- ♦ **Knížky o svatokupectví** (1413)
- ♦ **Postila, to jest výklad svatých čtení nedělních** (1413)
- ♦ **O šesti bludiech** (1413)
- ♦ **Dcerka** (1412)

Dekret kutnohorský

Podepsán roku 1409 v Kutné Hoře.

Hlavním iniciátorem byl Mistr Jan Hus.

Listina omezující vliv cizinců na pražské univerzitě v poměru 3:1 hlasu ve prospěch Čechů.

Reakcí byl odchod většiny cizinců do Lipska, z pražské univerzity se tak stala výlučně česká univerzita.

<https://edu.ceskatelevize.cz/kostnický-koncil-5e441f2ed76ace2c451de1ef>

<https://edu.ceskatelevize.cz/vezneni-jana-husa-v-kostnici-5e44194617fa7870610ed573>

<https://edu.ceskatelevize.cz/jan-hus-a-odjezd-na-koncil-v-kostnici-5e4421cfe173fa6cb524a81a>

https:

<https://www.dotyk.cz/magazin/prostituce-ve-stredoveku-20201111.html>

[//www.dotyk.cz/magazin/prostituce-ve-stredoveku-20201111.html](https://www.dotyk.cz/magazin/prostituce-ve-stredoveku-20201111.html)

Jan Hus 1371 – 6.7.1415

- nar. V Husinci u Prachatic v chudé rodině
- studoval na Karlově univ., získal titul magistr
- zprvu žil světským životem
- 1400 vysvěcen na kněze
- zdokonalil český pravovpis
- požadoval nápravu církve
- psal spisy, traktáty, listy, soubor kázání
- 1409 se podílel na vydání Dekretu kutnohorského
- kázal v Betlémské kapli, po vyhlášení klatby nad Phou na Kozím Hrádku, Sezim. Ústí, Krakovci
- 1414 se vydal na církevní sněm do Kostnice, zde uvězněn, obviněn z kacířství a
6.7. 1415 na hranici upálen
- po Husově smrti - bouře odporu
- přijímání podobojí :
  - Kněz při svatém přijímání podával tělo Kristovo – hostii- oplatka
  - + krev Páně – přiložil k jejich ústům kalich s mešním vínem
(dříve jen výsada kněží, vnější důkaz o jejich nadřazenosti)
- Symbol kalich – kališníci
- první křesťanský národ v Evropě, který se postavil proti autoritě církve

CÍRKEV

Církev velmi zbohatla.

Vybírala poplatky za církevní úkony (křty, svatby, pohřby, zpovědi) i za vyzvánění kostelními zvony.

Mnozí kněží a vyšší církevní hodnostáři zapomněli na Kristovo učení a žili v přepychu.

Starali se jen o svůj majetek a nedbali na boží přikázání.

Církev vlastnila více než třetinu obdělávané půdy.

PRODEJ ODPUSTKŮ

Velké pobouření vyvolal především prodej odpustků.

Církev slibovala, že za peníze budou každému odpuštěny zlé skutky.

Kdo měl peníze mohl dělat, co se mu líbilo.

KÁZÁNÍ V BETLÉMSKÉ KAPLI

Byl vysvěcen na kněze a kázal v Betlémské kapli.

Ve svých kázáních mluvil o zlořádech církve.

„Lidé žijí hříšným životem, porušují svatá přikázání, ale jsou-li bohatí, koupí si odpustky a je jim odpuštěno. Máme dva papeže a oba jen shánějí peníze na válku. Ze svaté víry si dělají kramářský obchod. S kněžskými úřady se kšeftuje jako u koňského handlíře. Církev vydělává velké peníze a s prostým lidem nemá nikdo slitování.“

Prostí lidé mu naslouchali s nadšením, bohatí se začali obávat o své majetky.

Při jeho kázáních byla kaple plná lidí. Mluvil jim z duše.

Hus na církvi kritizoval:

- ♦ Odklon od Kristova učení
- ♦ Bohatství a prostopášnost
- ♦ Hlavou církve není podle Husa papež, ale sám Kristus
- ♦ Členem církve má být pouze ten, kdo nespáchal těžký hřích
- ♦ Věřící nemusí poslouchat papeže, pokud jsou jeho názory v rozporu s Biblí

Rodný dům v Husinci.

Betlémská kaple – místo Husova kázání.

Mistr Jan Hus

- kněz, univerzitní profesor a rektor pražské univerzity
- kázal v Betlémské kapli v Praze
- změnil pravopis ze spřežkového na diakritický
- nahradil spřežky diakritickými znaménky (např. sz/š, rz/ř, cz/č, uo/ů...)
- byl obžalován z kacířství a roku 1415 upálen

<https://edu.ceskatelevize.cz/jan-hus-5e441a70f2ae77328d0a6ccd>

<https://edu.ceskatelevize.cz/zivot-a-myslenky-jana-husa-5e44194517fa7870610ed56b>

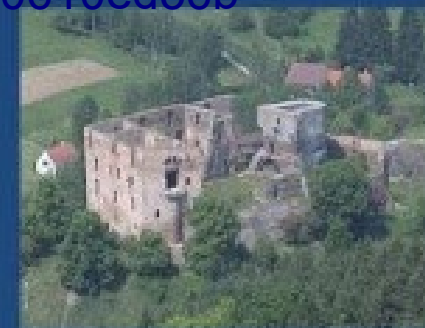
Ručně psaný text od Jana Husa

prostoheho vybladu nam seka cteme nachel
me dokonati aby mltovnici bozi vnede ele mie
li gny dnye live po bemia / rozzimo poz dvisnu
tyatali mystos gtaq ynduvica bohi se libia
staze zastueme pana naseho genubrista Cebos
leta Tisnacko Gvuzsteho a tazmadsteho vudei
postny Swatych Apostolov Smuona a Juch
nahradie gny slove bozi toto vylozeme smi
tych gtem sest stonano Jan Hus ajusa

- pro církev psal latinsky, pro obyčejné lidi v češtině

Kozí Hrádek (Táborsko)

<http://www.jiznicehy.org/cz/index.php?pat-h-hrad/kozihrad.htm>

Krakovec (Rakovnicko)

<http://www.krakovec.cz/historie.htm>

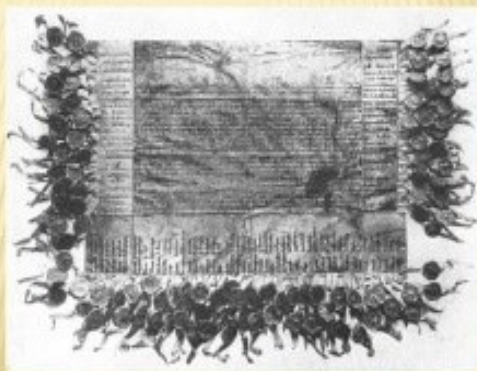

- A jak na situaci v zemích Koruny české reagovala Evropa?
  - Šíří se pomluvy, že České království je semeništěm kacířství.
  - Papež vedl proti Husovi proces.
- Dosavadní podporu Václava IV. ztrácí Hus v roce 1412.
  - Důvodem je Husova kritika prodeje odpustků.
  - Václav IV. s odpustky souhlasil.

Odpustková listina udělená papežem

- ✘ V Čechách vlna rozhořčení – koncilu zaslán protestní list české a moravské šlechty – pečetě více než 450 šlechticů

Jan Hus na sněmu v Kostnici.

Václav Brožík: Mistr Jan Hus před koncilem kostnickým

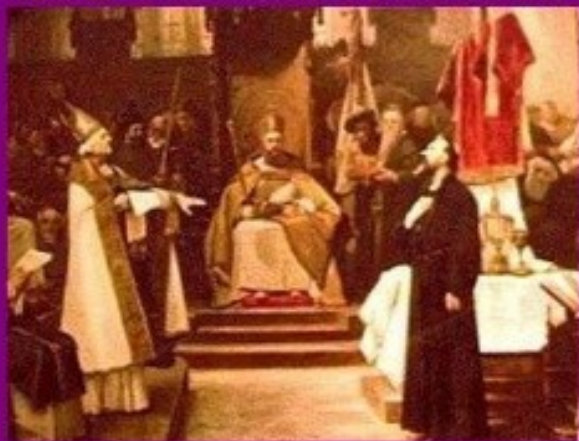

<https://edu.ceskatelevize.cz/vyznam-cirkevniho-koncilu-v-kostnici-5e44194517fa7870610ed568>

<https://edu.ceskatelevize.cz/vyznam-cirkevniho-koncilu-v-kostnici-5e44194517fa7870610ed568>

OBR. 31 Hus před soudem v Kostnici

- Přeličení s Janem Husem se odehrávalo v kostnickém chrámu za účasti mnoha církevních hodnostářů, hlavních žalobců a procesu přihlížel i římskoněmecký císař Zikmund Lucemburský- syn Karla IV.

Po krátké době pobytu byl převezen do vězení benediktýnského kláštera, přijímal zde listy z Čech a odpovídal na ně (šifry)

Hus Haus Kostnice

Budova koncilu – dnes restaurace

KOSTNICE a Mistr JAN HUS

- dveře cely v klášteře, ve kterém byl vězněn

Pojmy:

- Svatokupectví – obchod s duchovními věcmi ➡
- Odpustky – odpuštění časných trestů v očistci ➡
- Kacíř – ten, kdo se odchyluje od oficiálního učení církve ➡
- Klatba – zatracení, prokletí vyslovené vysokým církevním hodnostářem ➡
- Glejt – ochranný list, většinou vydává panovník ➡
- Interdikt – druhý největší církevní trest. Zákaz sloužení mší, bohoslužeb, nesmí udělovat svátosti. ➡
- Přijímání pod obojí způsobou – přijímání těla i krve Krista ➡
- Koncil – církevní sněm ➡

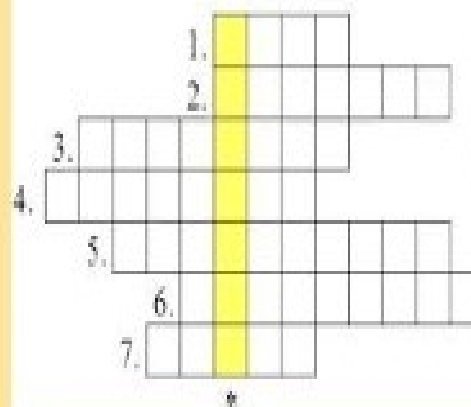
Umět vysvětlit pojmy = vědět, co to je

doplň zápis

Jan Hus a jeho doba - začátek 15.století

- za vlády krále _____ země v úpadku
- šlechta ještě více utiskuje p _____
- _____ nesmírně bohatne, aby mohla žít v přepychu prodává _____
- _____ - začal kázat proti lakomé církvi
- kázal pro prostý lid v Praze v kapli _____
- církev prohlásila Husa za _____
- Hus odjíždí do _____ obhájit své učení
- byl odsouzen a _____ upálen

Místo v jižních Čechách, kde se narodil kazatel církve _____

- 6.července vzpomínáme na Mistra Jana
- Jaký čin ukončil jeho život?
- Církev prodávala bohatým za peníze
- Město v Německu, kde zemřel Hus
- Na začátku kterého století kázal Hus ?
- Kaple v Praze, kde kázal Hus
- Ten, kdo zradil křesťanství je nazván